

[LI 1353]

Sub. Code : 1353

FIRST PROFESSIONAL B.A.M.S. DEGREE EXAMINATION – APRIL 2016

Paper III — SANSKRIT

Q.P. Code : 641353

Time : Three hours

Maximum : 100 marks

Answer ALL questions.

I. सविस्तरं उत्तरयत। (2 × 15 = 30)

1. लोपः, करणम्, पदम्, संयोगः, अनुनासिकः एतेषां संज्ञानां सोदाहरणं लक्षणं लिखत।

2. अन्वयार्थं लिखतः—

(a) अतिलोभो न कर्तव्यः लोभं नैव परित्यजेत्।
अतिलोभोभिभूतस्य चक्रं भ्रमति मरत्तके।।

(b) यथा पयसिसर्पिस्तु गुडधेक्षौरसो यथा।
शरीरेषु तथा शुक्रं गुणां विद्याद्भिषग्वरः।।

(c) श्लोकस्य व्याकरण कार्याणि लिखत
चयप्रकोप प्रशमाः पित्तादीनाम् यथाक्रमम्।
भवत्यैकैकशः षट्सु कालेष्वभ्रागमादिषु।
गतिः कालकृता चैषा चयाद्या पुनरुच्यते।

II. टिप्पणी रचयताम्। (10 × 5 = 50)

1. कारकं कति विधम्? के? विशदयत।

2. अस् धातोः लोट्, ज्ञा धातोः लट् रूपाणि लिखत।

3. मृगया विनोदस्य गुणाः के?।

4. विग्रहवाक्यानि लिखत्वा समासं लिखत।

(a) राजपुरुषः

(b) चोरभयम्

(c) अपुत्रः

(d) कुम्भकारः

(e) पञ्चगवधनः

5. जलविज्ञानीयम् – विशदयत।

6. सन्धि विश्लेषणं कुरुत।

(a) विदाम्यहम्	(b) यश्च
(c) व्याधिर्नोपसर्पति	(d) नान्तरात्मा
(e) रामष्षष्ठः	

7. अनुवादः कुरुतः—

(a) महाजनो येन गतः स पन्थाः।	(b) साम्प्रतं को राजा धरणीतले।
(c) किमर्थं नगरं गच्छति।	(d) गङ्गा हिमालयात् प्रवहति।
(e) अन्यत् किमपि न चिन्तयतु।	

8. सिंहकारककथायां बुद्धिमान् स्वस्य जीवनं कथं परिरक्षितः।

9. संस्कृते अनुवादतः—

Half portion of the stomach has to be filled by the food. One fourth part by water. One has to leave the rest one fourth portion for the movement of air.

10. “मरुत्” तथा “पितृ” शब्दस्य रूपाणि लिखत।

III. लघुवृत्तं लिखतः—

(10 × 2 = 20)

1. अश्विनीकुमारौ कौ? विशदयत।

2. क्तवान्त, तुमुन्नन्त प्रत्ययान् उपयुज्य वाक्यनिर्माणं कुरुत।

3. आधारः कतिविधः

4. मूर्खं पण्डित कथायाः सारांशः लिखत।

5. “एतेषु शकृन्मूत्रं न अधितिष्ठेत्”। केषु?

6. “खय्” प्रत्याहार वर्णाः के?

7. मणिभद्रस्य स्वप्ने पद्मनिधिं किमवोचत् तथा मणिभद्रः तत् श्रुत्वा किमकरोत्।

8. अव्यय लक्षणं लिखत।

9. शोधयतः—

(a) शिवात् नमः।	(b) माता पुत्रः आह्वयति।

10. हलन्त्यम् – व्याख्यात।